

ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Εκπαιδευτική Σειρά: ΚΖ' «Δημήτριος Τζανάκης»
**ΜΑΘΗΜΑ: ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΕΣΠΑ**

3. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ – ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

Ε.Π.
**ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ
ΔΗΜΟΣΙΟΥ
ΤΟΜΕΑ**

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης

Η Στρατηγική Έρευνας και Τεχνολογίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση (Research and Innovation Strategies for Smart Specialisation - RIS3) είναι μια **ολοκληρωμένη ατζέντα οικονομικού μετασχηματισμού**, προσαρμοσμένη στις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής (χώρας ή περιφέρειας), η οποία:

- Επικεντρώνει την πολιτική υποστήριξη και τις επενδύσεις σε εθνικές/περιφερειακές προτεραιότητες – κλειδιά, προκλήσεις και ανάγκες για μια ανάπτυξη βασισμένη στη γνώση
- Οικοδομεί πάνω στα δυνατά σημεία και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας/περιφέρειας καθώς και στο δυναμικό για αριστεία στο χώρο της έρευνας και καινοτομίας
- Υποστηρίζει την τεχνολογική καινοτομία και την καινοτομία τη βασισμένη στη πράξη (οργανωτική καινοτομία και καινοτομία marketing) και στοχεύει στην τόνωση των ιδιωτικών επενδύσεων
- Διασφαλίζει την πλήρη συμμετοχή των εταίρων (stakeholders) και ενθαρρύνει την καινοτομία και τον πειραματισμό
- Βασίζεται σε τεκμήρια και περιλαμβάνει ένα στέρεο σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης

Τα 6 βήματα σχεδιασμού της RIS3

- **Ανάλυση των χαρακτηριστικών** της χώρας/περιφέρειας και των δυνατοτήτων που έχει αυτή για την ανάπτυξη και αξιοποίηση της καινοτομίας
- Δημιουργία υγιούς δομής **διακυβέρνησης και λήψης αποφάσεων** εκ των κάτω, χωρίς αποκλεισμούς
- Επεξεργασία ενός **κοινού οράματος** για το μέλλον της χώρας/περιφέρειας
- Επιλογή ενός **περιορισμένου αριθμού προτεραιοτήτων** για την ανάπτυξη της χώρας/περιφέρειας
- Δημιουργία του κατάλληλου **συνδυασμού πολιτικών, έργων και δράσεων**
- Δημιουργία **μηχανισμών παρακολούθησης και αξιολόγησης**

Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (1)

Η Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης – ΔΕΑ (Entrepreneurial Discovery Process – EDP) αποτελεί βασικό στοιχείο για τον **καθορισμό των προτεραιοτήτων** σε μία Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης ενώ παράλληλα δίνει τη δυνατότητα **συνάντησης και μιας πρώτης συνεργασίας των ενδιαφερομένων μερών** (πρωτίστως των επιχειρήσεων και των ερευνητικών κέντρων) με βάση ένα καινοτόμο σχέδιο.

Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (2)

Στη διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης συμμετέχουν όλοι οι παράγοντες, τους οποίους αφορά η Στρατηγική και κυρίως οι επιχειρήσεις, οι φορείς παροχής γνώσης (ερευνητικά κέντρα), οι φορείς χρηματοδότησης (π.χ. φορείς επιχειρηματικών κεφαλαίων - venture capitalists) και οι αρμόδιοι φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Σημειώνεται ότι οι επιχειρήσεις, τα ερευνητικά κέντρα και τα πανεπιστήμια και οι αρμόδιοι δημόσιοι φορές αποτελούν τη λεγόμενη **τριπλή έλিকা**. Με την προσθήκη και φορέων της κοινωνίας των πολιτών (π.χ. εκπρόσωποι των καταναλωτών) διαμορφώνεται η λεγόμενη **τετραπλή έλিকা**.

Ο σχεδιασμός των Στρατηγικών Έξυπνης Εξειδίκευσης στην Ελλάδα (1)

- Στην Ελλάδα εκπονήθηκαν μία εθνική και 13 περιφερειακές στρατηγικές έρευνας και καινοτομίας για την έξυπνη εξειδίκευση. Η εθνική στρατηγική εκπονήθηκε από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ) ενώ κάθε Περιφέρεια ήταν υπεύθυνη για την εκπόνηση της δικής της στρατηγικής. Συντονιστικό ρόλο στη συνολική διαδικασία είχε η Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης (ΕΥΣΣΑ) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.
- Στο πλαίσιο της εκπόνησης των στρατηγικών, η χώρα και οι περιφέρειές της κλήθηκαν να εντοπίσουν τις δραστηριότητες εκείνες στις οποίες παρουσιάζουν ή είναι σε θέση να οικοδομήσουν, ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα και σε αυτές να επικεντρώσουν τους διαθέσιμους πόρους και τις προσπάθειες ώστε να καταστεί δυνατή η επίτευξη σημαντικών αναπτυξιακών αποτελεσμάτων.

Ο σχεδιασμός των Στρατηγικών Έξυπνης Εξειδίκευσης στην Ελλάδα (2)

- Η ύπαρξη Στρατηγικών Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση αποτελούσε **εκ των προτέρων αιρεσιμότητα** (ex ante conditionality) για την υλοποίηση δράσεων έρευνας και καινοτομίας στο πλαίσιο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020. Η προϋπόθεση αυτή καλύφθηκε με την εκπόνηση των προαναφερόμενων στρατηγικών.
- Σημειώνεται ότι οι πόροι του Θεματικού Στόχου 1 του ΕΣΠΑ 2014-2020 θα διατεθούν αποκλειστικά για τις στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης.

Ο σχεδιασμός των Στρατηγικών Έξυπνης Εξειδίκευσης στην Ελλάδα (3)

Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης

8 θεματικοί τομείς προτεραιότητας:

- Αγρο-διατροφή
- Υγεία – φάρμακα
- Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών
- Ενέργεια
- Περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη
- Μεταφορές
- Υλικά – κατασκευές
- Τουρισμός- πολιτισμός – δημιουργικές βιομηχανίες

Ο σχεδιασμός των Στρατηγικών Έξυπνης Εξειδίκευσης στην Ελλάδα (4)

Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης – Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης

- Για την εφαρμογή της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης, σε εθνικό επίπεδο, η ΓΓΕΤ έχει δημιουργήσει μία **Πλατφόρμα Καινοτομίας** για κάθε ένα από τους ανωτέρω κλάδους.
- Για κάθε Πλατφόρμα Καινοτομίας ορίσθηκε ολιγομελής **Συμβουλευτική Ομάδα** η οποία απαρτίζεται από εμπειρογνώμονες με σημαντική δραστηριότητα στον τομέα, προερχόμενους τόσο από τον παραγωγικό όσο και από τον ερευνητικό χώρο.
- Για κάθε Πλατφόρμα ορίσθηκε επίσης **Επιστημονικός Υπεύθυνος και Συντονιστής**, στέλεχος της ΓΓΕΤ ή από τα εποπτευόμενα ερευνητικά κέντρα, κάτοχος μεταπτυχιακού ή/και διδακτορικού διπλώματος με κατάλληλη ειδικότητα. Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος αναλαμβάνει τον συντονισμό, την οργάνωση και τη λειτουργία της Πλατφόρμας σε συνεργασία με την Συμβουλευτική Ομάδα του τομέα και την αρμόδια Διεύθυνση/ Τμήμα Προγραμματισμού της ΓΓΕΤ.

Ο σχεδιασμός των Στρατηγικών Έξυπνης Εξειδίκευσης στην Ελλάδα (5)

Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης - Διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης

- Η Συμβουλευτική Ομάδα, υπό το συντονισμό του Επιστημονικού Υπεύθυνου και Συντονιστή, διαμορφώνει εισήγηση προς την Πλατφόρμα για το διετές Πρόγραμμα Εργασίας του συγκεκριμένου τομέα.
- Η εισήγηση αυτή παρουσιάζεται σε ανοικτή εκδήλωση της Πλατφόρμας και ακολουθεί συζήτηση / διαβούλευση.
- Η διαβούλευση συνεχίζεται ηλεκτρονικά.
- Τα αποτελέσματα της διαβούλευσης ενσωματώνονται σε μία νέα μορφή της εισήγησης.
- Οριστικοποιείται το διετές Πρόγραμμα Εργασίας, τα στοιχεία του οποίου αποτελούν εισροή για την συγγραφή της προκήρυξης της δράσης.

Ο σχεδιασμός των Στρατηγικών Έξυπνης Εξειδίκευσης στην Ελλάδα (6)

Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης

Σκοπός της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) είναι η εστιασμένη παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας με βασικό πυλώνα την έρευνα, την τεχνολογική ανάπτυξη και την καινοτομία για την άμβλυνση των περιφερειακών ανισοτήτων και τη δημιουργία βιώσιμης απασχόλησης με σεβασμό στον άνθρωπο και στην κοινωνία, στο περιβάλλον και στον πολιτισμό. Επίσης, η στρατηγική της έξυπνης εξειδίκευσης αναμένεται να συμβάλλει στη δημιουργία σταθερών σχέσεων εργασίας και γενικότερα στη διαμόρφωση των κατάλληλων συνθηκών για την αποτελεσματική αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας.

Δομή της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης

Στρατηγικές επιλογές RIS3	1. Επένδυση στη δημιουργία και διάχυση της Νέας Γνώσης	2. Επένδυση στην έρευνα και καινοτομία	3. Ανάπτυξη καινοτομικής νοοτροπίας και θεσμών και διασυνδέσεων ΕΤΑΚ με την κοινωνία
Άξονες παρέμβασης	Κατηγορίες παρέμβασης		
α. Ανάπτυξη δυναμικού (capacity building)	1.α Ανάπτυξη δυναμικού ΕΤΑΚ στους τομείς εξειδίκευσης	2.α Εκκόλαψη νέων επιχειρηματικών παικτών	3.α Ενίσχυση μηχανισμών και θεσμικού πλαισίου
β. Ενίσχυση δραστηριοτήτων ΕΤΑΚ	1.β Ενίσχυση δραστηριοτήτων ΕΤΑΚ και νησίδων αριστείας	2.β Ενίσχυση της ενδογενούς έρευνας και καινοτομίας στις επιχειρήσεις	3.β Ενίσχυση της ζήτησης για καινοτομία από τη δημόσια διοίκηση
γ. Μηχανισμοί και δομές υποστήριξης	1.γ Ενίσχυση (Υποδομών δικτύωσης	2.γ Υποδομές και μηχανισμοί στήριξης καινοτόμου επιχειρηματικότητας	3.γ Μηχανισμοί Επιχειρηματικής Ανακάλυψης και Τεκμηρίωσης
δ. Εξωστρέφεια και δικτύωση	1.δ Διασύνδεση και συνεργασία σε ΕΤΑΚ	2.δ Επιχειρηματική εξωστρέφεια	3.δ Ανάπτυξη καινοτομικής κουλτούρας

Περιφερειακές Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης

- Οι κλάδοι προτεραιότητας των περιφερειακών στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης αποτελούν κατά βάση υποσύνολα ή/και εξειδικεύσεις των 8 κλάδων προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής. Η αγροδιατροφή και ο τουρισμός αποτελούν κλάδους προτεραιότητας για όλες τις ελληνικές Περιφέρειες.
- Σε όλες σχεδόν τις περιφέρειες έχει πραγματοποιηθεί μεγάλος αριθμός εργαστηρίων επιχειρηματικής ανακάλυψης με ευρεία θεματική κάλυψη. Ειδικότερα, έχουν πραγματοποιηθούν 65 εργαστήρια επιχειρηματικής ανακάλυψης σε 7 τομείς: αγροδιατροφή, τουρισμός, υλικά, υγεία, ενέργεια, περιβάλλον και ένδυση. Τα αποτελέσματα της επιχειρηματικής ανακάλυψης απετέλεσαν εισροές κατά την προετοιμασία προσκλήσεων, οι οποίες εκδόθηκαν ή πρόκειται να εκδοθούν στο πλαίσιο των ΠΕΠ.

Χρηματοδότηση των Στρατηγικών Έξυπνης Εξειδίκευσης

- Βασική πηγή χρηματοδότησης της Εθνικής Στρατηγικής Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 αποτελεί το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑΝΕΚ) στο πλαίσιο των θεματικών στόχων 1, 2 και 3 καθώς και του θεματικού στόχου 8.
- Βασικές πηγές χρηματοδότησης των περιφερειακών στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης αποτελούν τα αντίστοιχα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (θεματικοί στόχοι 1,2,3 και 8).
- Εκτός από το ΕΣΠΑ οι Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης είναι δυνατό να χρηματοδοτηθούν από άλλους πόρους, εθνικούς (π.χ. Αναπτυξιακός Νόμος), ή Ευρωπαϊκούς (π.χ. HORIZON 2020).

Ολοκληρωμένη χωρική προσέγγιση

- Η ολοκληρωμένη χωρική προσέγγιση έχει ως σημείο αναφοράς μια συγκεκριμένη χωρική (γεωγραφική) ενότητα και αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των προβλημάτων ή των προκλήσεων που εντοπίζονται στην ενότητα αυτή με συνολικό (ολοκληρωμένο) τρόπο. Είναι ευνόητο ότι η προσέγγιση που υιοθετείται σε κάθε περίπτωση εξαρτάται από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της χωρικής ενότητας (αστική περιοχή, νησιωτική περιοχή, ορεινή περιοχή κλπ).
- Η βασική αρχή μιας προσέγγισης βάσει του τόπου είναι ότι τα επιθυμητά αποτελέσματα μπορούν να επιτευχθούν με πολλούς διαφορετικούς τρόπους ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της κάθε περιοχής (no one size fits all).

Ολοκληρωμένη χωρική προσέγγιση και Πολιτική Συνοχής

- Τα εργαλεία ολοκληρωμένης χωρικής προσέγγισης έχουν αποκτήσει πρωταρχική σημασία στην Πολιτική Συνοχής, ως μέρος της μετάβασης σε μια πολιτική και πρακτική που βασίζεται στον τόπο (plased-based policy-thinking and practice). Ειδικότερα, κατά τις μεταρρυθμίσεις των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων για την περίοδο 2014-2020 ενισχύθηκε η αστική διάσταση της πολιτικής για τη Συνοχή.

Η Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 (1)

- Τα εργαλεία για την ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη στο ΕΣΠΑ 2014-2020 αποτελούν
 - η Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων - ΤΑΠΤΟΚ (Community-Led Local Development - CLLD),
 - η Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση (ΟΧΕ)
 - η Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη
- Οι περιοχές εφαρμογής των εργαλείων είτε παρουσιάζουν συγκεκριμένα προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν με συνολικό τρόπο, είτε διακρίνονται από σημαντικές αναπτυξιακές δυνατότητες οι οποίες μπορούν να αξιοποιηθούν και να μεγιστοποιηθούν με βάση ένα ολοκληρωμένο αναπτυξιακό σχέδιο.

Η Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 (2)

- Ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της χωρικής στρατηγικής και του σχεδίου υλοποίησης θα πρέπει να εξασφαλίζεται με τη συμπληρωματικότητα και συνεκτικότητα των προτεινόμενων δράσεων, καθώς και με την αντιπροσωπευτικότητα του συστήματος διακυβέρνησης.
- Στους στόχους της χωρικής στρατηγικής κάθε περιοχής περιλαμβάνονται η βελτίωση της οικονομικής κατάστασης και απασχόλησης, η με κοινωνικούς όρους βελτίωση της καθημερινής ζωής των πολιτών και η διατήρηση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος με βάση την αειφόρο προσέγγιση της αναπτυξιακής διαδικασίας.

Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Κοινοτήτων (1)

- Σύμφωνα με τον Κανονισμό Κοινών Διατάξεων για τα ΕΔΕΤ 2014-2020, «**Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων - ΤΑΠΤΟΚ**» (Community-Led Local Development - CLLD) είναι ένα συνεκτικό σύνολο πράξεων για την ικανοποίηση τοπικών στόχων και αναγκών, το οποίο συμβάλλει στην επίτευξη της Στρατηγικής της Ένωσης για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και η οποία σχεδιάζεται και εφαρμόζεται από μία ομάδα τοπικής δράσης.
- Η ύπαρξη ομάδας τοπικής δράσης και ο σχεδιασμός από τη βάση (bottom up) αποτελούν τα κύρια χαρακτηριστικά των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία κοινοτήτων.

Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Κοινοτήτων (2)

- Ειδικότερα, η ΤΑΠΤΟΚ ενθαρρύνει τις τοπικές κοινότητες να αναπτύξουν ολοκληρωμένες προσεγγίσεις από τη βάση προς την κορυφή, οι οποίες μπορούν να ανταποκριθούν στις τοπικές προκλήσεις. Επίσης, συμβάλλει στην οικοδόμηση της ικανότητας της τοπικής κοινότητας και στην τόνωση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας, στην προώθηση της κοινοτικής ιδιοκτησίας του σχεδίου (αίσθημα κυριότητας) μέσω της αύξησης της συμμετοχής και στη διευκόλυνση της συμμετοχής των τοπικών κοινοτήτων στην χάραξη πολιτικής στο πλαίσιο μιας πολυεπίπεδης διακυβέρνησης.

Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Κοινοτήτων (3)

- Οι στρατηγικές αυτές έχουν εφαρμοστεί με επιτυχία στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση για την ανάπτυξη αγροτικών (rural) περιοχών στο πλαίσιο των προγραμμάτων LEADER με χρηματοδότηση του ΕΓΤΑΑ. Η αρχική ιδέα ήταν ότι για την ανάπτυξη της υπαίθρου δεν αρκεί η ενίσχυση των παραγωγικών τομέων της (γεωργία, κτηνοτροφία) αλλά απαιτείται η υλοποίηση μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής με την ανάπτυξη και άλλων τομέων (π.χ. τουρισμός, η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων με την υλοποίηση έργων υποδομής, η προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς κ.ο.κ)
- Η τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία κοινοτήτων (ΤΑΠΤΟΚ) μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μέρος μιας χωρικής στρατηγικής. Κατά την περίοδο 2014-2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επεδίωξε να διευρύνει και να απλουστεύσει τη χρήση της ΤΑΠΤΟΚ, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης της σε αστικές περιοχές.

Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις

- Το εργαλείο της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης επιλέγεται τόσο για αστικές όσο και για μη αστικές χωρικές ενότητες με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, όπως περιοχές τουριστικού, πολιτιστικού, οικολογικού ενδιαφέροντος, περιοχές με συγκεκριμένα δημογραφικά χαρακτηριστικά (Ρομά) περιοχές με ιδιαίτερα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά (νησιωτικές και παράκτιες περιοχές, λίμνες).
- Οι Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις μπορούν να χρηματοδοτηθούν από τα Ταμεία ΕΚΤ, ΕΤΠΑ και Ταμείο Συνοχής, μέσω συνδυασμένων επενδύσεων. Όπου κρίνεται απαραίτητο, δράσεις χρηματοδοτούμενες από συγκεκριμένα μέτρα των Ταμείων ΕΓΤΑΑ και ΕΤΘΑ, μπορούν να συμπληρώσουν τις ΟΧΕ.

Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη

- Ο κανονισμός του ΕΤΠΑ προβλέπει ότι τουλάχιστον το 5% των πόρων του ΕΤΠΑ που χορηγούνται σε εθνικό επίπεδο κατανέμονται σε ολοκληρωμένες δράσεις Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΒΑΑ). Για την επόμενη προγραμματική περίοδο 2021-2027 η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι το ποσοστό αυτό να αυξηθεί στο 6%.
- Στα περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα 2014-2020 όσον αφορά τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη, προτεραιότητα δίνεται κυρίως στα αστικά κέντρα των πρωτευουσών των Περιφερειών, ενώ σε μεμονωμένες περιπτώσεις επιλέγονται λειτουργικές περιοχές με πληθυσμό άνω των 70.000 κατοίκων.